

Klinische praktijkrichtlijn

september 2023

Indicatiestelling antibioticumgebruik in de mondzorg

PATIËNTENINFORMATIE

Waarom deze informatie?

Uw mondzorgverlener (tandarts of mondhygiënist) heeft een ingreep voorgesteld waarbij kans is op het ontstaan van een infectie (ontsteking) en die het resultaat van de behandeling kan bedreigen. Of u heeft een infectie in uw mond. Deze informatie gaat over het gebruik van antibiotica in die situaties.

Wanneer is een antibioticum nodig?

Antibiotica kunnen helpen bij:

- het voorkómen van een infectie (profylactisch gebruik);
- het behandelen van een infectie (therapeutisch gebruik).

Het gebruik van een antibioticum heeft ook nadelen:

- Bijwerkingen (bijvoorbeeld diarree en misselijkheid);
- Allergische reacties (bijvoorbeeld rash/huiduitslag en anafylactische reacties);
- Er kan resistentie ontstaan. Resistentie betekent dat bepaalde soorten bacteriën ongevoelig zijn geworden voor een antibioticum. Dit is een groot probleem, omdat dat antibioticum dan in de toekomst bij een infectie met deze bacteriën niet meer (goed) werken.

Om te kijken of behandeling met een antibioticum nodig is moet gekeken worden of de voordelen opwegen tegen de nadelen. Uw mondzorgverlener besluit samen met u of een antibioticum voorgeschreven wordt in uw situatie.

Antibioticum om infecties te voorkomen

Gebruik van een antibioticum is vrijwel nooit nodig om een infectie te voorkomen bij ingrepen in de mond. Gebruik van een antibioticum doet dan over het algemeen meer kwaad dan goed.

Toch is het in sommige situaties verstandig dat u samen met uw tandarts besluit of een antibioticum voorgeschreven wordt. Dit is nuttig bij sommige ingrepen in uw mond, bepaalde risicofactoren of op advies van uw huisarts of medisch specialist. De tandarts zal u hierover informeren.

Kaakbotnecrose (afsterven van botweefsel in de kaak)

Een bijzondere situatie geldt voor mensen die bepaalde geneesmiddelen gebruiken of hebben gebruikt.

Het gaat om langdurig gebruik van de volgende geneesmiddelen:

- botafbraakremmende medicatie. Dit wordt gebruikt voor de behandeling van osteoporose of botuitzaaiingen van kanker.
- angiogeneseremmers. Dit wordt gebruikt bij de behandeling van sommige vormen van kanker.

Uw tandarts weet voor welke geneesmiddelen deze bijzondere situatie precies geldt.

Bij sommige ingrepen (trekken van een tand of kies, een wortelpuntbehandeling en bepaalde behandelingen door de tandarts-implantoloog of tandarts-parodontoloog) is er bij mensen die deze geneesmiddelen gebruiken een hogere kans op kaakbotnecrose (dit heet ook wel osteonecrose). Dit is een heel zeldzame, maar ernstige aandoening waarbij het kaakbot afsterft door kaakbotontsteking.

Als u deze geneesmiddelen gebruikt of heeft gebruikt (het gaat hierbij om medicatie die u langere tijd eenmaal per week in tabletvorm of eenmaal per 1-6 maanden per infuus of injectie heeft gekregen (zie tabel met medicijnen); bij twijfel vraag uw huisarts, apotheker of medisch specialist), dan is het belangrijk dat uw mondzorgverlener dit weet. Er kan dan gekeken worden of in uw geval het gebruik van een antibioticum verstandig is. Ook kunt u voor de behandelingen zonodig verwezen worden naar een MKA-chirurg.

Antibioticum om ontstekingen te behandelen

Voor de behandeling van ontstekingen in de mond is het vaak niet nodig om een antibioticum te gebruiken. Hiervoor werken andere tandheelkundige behandelingen beter.

Alleen als er sprake is van niet rustig te krijgen ontstekingen, wordt een antibioticum voorgeschreven. Bijvoorbeeld als u koorts heeft of problemen met slikken of het openen en sluiten van de mond. Aan bepaalde patiënten met parodontitis (vergevoerde tandvleesontsteking waarbij ook het kaakbot ontstoken kan raken) wordt soms ook een antibioticum voorgeschreven.

Wat kunt u zelf doen?

Het is belangrijk dat uw mondzorgverlener op de hoogte is van uw medische situatie en de medicijnen die u (heeft) gebruikt. Houd uw mondzorgverlener daarom hiervan op de hoogte.

Als het voor u beter is om een antibioticum te gebruiken, dan is het belangrijk dat u de instructies over gebruik opvolgt. Daarbij is een goede mondverzorging altijd van het grootste belang.

Waarom kreeg ik vroeger wel een antibioticum en nu niet meer?

Antibiotica zijn geneesmiddelen die in de praktijk veel werden voorgeschreven. Er zijn hierdoor steeds meer soorten bacteriën ongevoelig geworden voor de bestaande antibiotica (resistentie). Daarom wordt een antibioticum nu minder vaak voorgeschreven, alleen als de voordelen opwegen tegen de nadelen van het gebruik. Bovendien kan de oorzaak van een infectie meestal door een tandheelkundige behandeling worden aangepakt.

Wilt u naast deze informatie meer weten?

Op de website www.thuisarts.nl vindt u meer algemene informatie over gebruik van antibiotica. [Ga naar de website.](#)

Stof- en handelsnamen van in Nederland geregistreerde botafbraakremmende 1654 medicatie en angiogeneseremmers (bekend met bijwerking MRONJ)*

* Bron: Farmacotherapeutisch Kompas, geraadpleegd op 20 april 2023

Geneesmiddelengroep		Stofnaam	Handelsnaam	Toedieningswijze*
Botafbraakremmende medicatie	Bisfosfonaten	Alendroninezuur	Bonasol	p.o.
			Fosamax	p.o.
		Alendroninezuur/colecalciferol	Adrovanse	p.o.
			Fosavance	p.o.
			Vantavo	p.o.
		Clodroninezuur	Bonefos	p.o.
			Ostac	p.o.
		Ibandroninezuur	Bondronat	p.o.
			Bonviva	p.o.
		Pamidroninezuur	APD	i.v.
	Pamidronaat		i.v.	
	Pamipro		i.v.	
	Risedroninezuur	Actonel	p.o.	
	Risedroninezuur/calciumcarbonaat		p.o.	
	Zoledroninezuur	Aclasta	i.v.	
Zometa		i.v.		
Overige	Denosumab	Prolia	s.c.	
		Xgeva	s.c.	
Angiogeneseremmers	Bevacizumab	Alymsys	i.v.	
		Avastin	i.v.	
		Aybintio	i.v.	
		Mvasi	i.v.	
		Oyavas	i.v.	
		Vegzelma	i.v.	
		Ziraveb	i.v.	
	Palbociclib	Ibrance	p.o.	
	Sunitinib	Sutent	p.o.	

* p.o.: per os, oraal; i.v.: intraveneus; s.c.: subcutaan

www.hetkimo.nl

